

ایران و آمریکا

دیپلمات پیشین آمریکایی: وضعیت مردم ایران باید در کانون هر توافقی با تهران باشد

الکس رئوف اوغلو

۲ ساعت پیش

دو زن در حال گفت‌وگو در خیابانی در تهران زیر تصویری از سه رهبر قبلی و فعلی جمهوری اسلامی

تشدید تنش‌ها میان آمریکا و ایران و بالا گرفتن مناقشه بر سر تنگه هرمز، توجه جهانی را بیش از هر چیز به امنیت منطقه، کشتیرانی تجاری و خطر گسترش درگیری‌ها معطوف کرده است، اما الیزابت کندی ترودو، دیپلمات ارشد پیشین آمریکا، می‌گوید مهم‌ترین تحول این بحران نه در خلیج فارس، بلکه در داخل ایران در حال رقم خوردن است.

خانم کندی ترودو که مدیریت بخش سیاست جهانی در مؤسسه جورج دبلیو بوش را بر عهده دارد، در گفت‌وگو با راديو اروپای آزاد/راديو آزادی می‌گوید زندگی روزمره، حقوق و آزادی‌های مردم عادی ایران باید باید در کانون هر روند دیپلماتیک قرار گیرد.

او تأکید می‌کند بحث‌ها درباره اولویت‌های امنیتی نباید باعث شود آنچه حکومت ایران هر روز بر مردم خود تحمیل می‌کند، از نظر دور بماند.

رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی: آمریکا می‌گوید حملات اخیر به مواضع نظامی ایران در نزدیکی تنگه هرمز به‌منظور حفاظت از کشتیرانی تجاری انجام شده است. فارغ از هدف نظامی این حملات، واشینگتن در پی انتقال چه پیام گسترده‌تری است؟

الیزابت کندی ترودو: آن‌چه اکنون می‌بینیم، تلاش مستمر هر دو طرف، یعنی آمریکا و ایران، برای به دست گرفتن کنترل تنگه هرمز است، اما به گمانم مسئله مهم‌تر، و موضوعی که واقعاً باید در کانون بحث‌ها درباره این بحران قرار گیرد، آن چیزی است که در داخل ایران می‌گذرد و شرایطی است که مردم ایران هر روز با آن روبه‌رو هستند.

نمی‌خواهم درباره روند درگیری و آن‌چه ممکن است در آینده رخ دهد، پیش‌داوری کنم. افراد زیادی درباره پیامدهای احتمالی بحث می‌کنند، به‌ویژه اگر تنگه هرمز همچنان بسته بماند و بازار نفت یا کودهای شیمیایی آسیب ببیند. اما به باور من، مردم ایران باید در مرکز بحث‌ها درباره این بحران قرار داشته باشند.

فراتر از خود عملیات نظامی، تلاش‌های دیپلماتیک برای اطمینان دادن به متحدان، شرکت‌های کشتیرانی و بازارهای جهانی درباره امنیت این آبراه راهبردی تا چه اندازه اهمیت دارد؟

تنگه هرمز گذرگاهی فوق‌العاده مهم است؛ نه فقط برای انتقال نفت، بلکه برای حمل گوگرد، اوره و کودهای شیمیایی آماده نیز اهمیت حیاتی دارد. این آبراه برای متحدان ما در خلیج فارس و بسیاری از کشورهای جهان نیز نقشی اساسی ایفا می‌کند.

با ادامه این درگیری، ضروری است که دوباره به مسیر دیپلماسی بازگردیم و راهی برای باز نگه داشتن این آبراه پیدا کنیم. باز بودن مسیرهای دریایی هم برای اقتصاد جهانی حیاتی است و هم برای امنیت منطقه و جهان.

فراتر از جنبه‌های نظامی این جنگ، بیش از همه نگران کدام پیامد آن برای زندگی خانواده‌های ایرانی هستید؟

زمانی که آخرین موج اعتراض‌ها آغاز شد، توجه جامعه جهانی به شجاعت کم‌نظیر ایرانیانی جلب شد که نه تنها برای مطالبه بهبود وضعیت اقتصادی، بلکه برای تغییرات سیاسی به خیابان‌ها آمدند.

در سال‌های اخیر شاهد موج‌های پیاپی اعتراض بوده‌ایم؛ از جنبش «زن، زندگی، آزادی» گرفته تا اعتراض‌های مربوط به افزایش قیمت سوخت و دیگر حرکت‌های اعتراضی.

با ادامه درگیری‌ها، طبیعی است که تنگه هرمز، برنامه هسته‌ای ایران، فعالیت‌های منطقه‌ای جمهوری اسلامی و حمایت حکومت ایران از حماس، حزب‌الله و گروه‌های مسلح عراقی، بیش از هر چیز در صدر اخبار بین‌المللی قرار بگیرد.

اما بسیار مهم است که تجربه مردم عادی ایران همچنان در مرکز این بحث باقی بماند. این یعنی نباید فقط از مشکلات اقتصادی سخن گفت، بلکه باید درباره قطع اینترنت، سرکوب سیاسی و نقض حقوق بشر نیز صحبت کرد. در حالی که درباره اولویت‌های امنیتی گفت‌وگو می‌کنیم، نباید آن‌چه حکومت ایران هر روز بر مردم خود تحمیل می‌کند، از نظر دور بماند.

آن‌چه اکنون می‌بینیم، تلاش مستمر هر دو طرف، یعنی آمریکا و ایران، برای به دست گرفتن کنترل تنگه هرمز است، اما به گمانم مسئله مهم‌تر، و موضوعی که واقعاً باید در کانون بحث‌ها درباره این بحران قرار گیرد، آن چیزی است که در داخل ایران می‌گذرد و شرایطی است که مردم ایران هر روز با آن روبه‌رو هستند.

با توجه به تجربه شما، آمریکا چگونه می‌تواند مستقیماً با مردم ایران ارتباط برقرار کند و هم‌زمان روشن سازد که اختلافش با حکومت است، نه با مردم؟

حکومت ایران، مردم خود را با بی‌سابقه‌ترین قطع تقریباً کامل اینترنت به مدت ۸۸ روز روبه‌رو کرد. این محدودیت‌ها از ۲۶ مه (پنجم خرداد) تا حدی کاهش یافت، اما نمی‌توان گفت اینترنت واقعاً «رفع فیلتر» شده است؛ زیرا حکومت هم‌چنان بخش بزرگی از اینترنت را از طریق آن‌چه «فهرست سفید» می‌نامد، مسدود نگه داشته و فقط به کاربران منتخب اجازه دسترسی می‌دهد.

اطلاعات شریان حیاتی جامعه است. گزارش‌های رسانه‌های مستقل به مردم ایران کمک می‌کند موضع آمریکا را درک کنند، از تحولات نظامی، کمبودها و تهدیدهای امنیتی آگاه شوند و تصمیم‌های بهتری بگیرند. این موضوع از نظر اقتصادی نیز اهمیت دارد.

قطع اینترنت مصونیت حکومت را افزایش می‌دهد. هر زمان دولتی ارتباطات را قطع کند، چه در ایران و چه در هر جای دیگر، ثبت و مستندسازی موارد نقض حقوق بشر بسیار دشوارتر می‌شود. خانواده‌ها دیگر نمی‌توانند از وضعیت یکدیگر باخبر شوند و مدارک این نقض‌ها نیز به جهان خارج نمی‌رسد.

رسانه‌های مستقل فارسی‌زبان این انحصار حکومتی را می‌شکنند. رادیو فردا، بی‌بی‌سی فارسی، صدای آمریکا و دیگر رسانه‌های مستقل اخباری را منتشر می‌کنند که رسانه‌های داخل ایران، به دلیل سانسور و محدودیت‌های شدید، امکان پوشش آزادانه آن‌ها را ندارند.

با ادامه عملیات نظامی، اطلاع‌رسانی دقیق و قابل اعتماد و ارتباطات راهبردی تا چه اندازه می‌تواند در کنار راهبرد نظامی به جلوگیری از تشدید درگیری کمک کند؟

من ارتباطات راهبردی را یکی از حوزه‌های جنگ می‌دانم.

نخست این‌که حقیقت مانند نور خورشید است. باید بر سوءاستفاده‌ها و نقض‌هایی که در تاریکی رخ می‌دهد نور بتابانیم. اگر رسانه‌ها نتوانند اطلاعات دقیق و قابل اعتماد منتشر کنند، مردم به راحتی در معرض دستکاری و فریب قرار می‌گیرند.

از آن‌جا که حکومت ایران محدودیت‌های بسیار شدیدی بر اطلاع‌رسانی درباره این جنگ اعمال کرده، تحریف روایت‌های رسمی بسیار آسان شده است. به همین دلیل، وجود اطلاعات قابل اعتماد و منابع معتبر ضروری است تا مردم ایران هم درباره خود این درگیری و هم درباره اقدامات حکومت‌شان شناخت درستی داشته باشند.

در خارج از ایران نیز دولت‌ها باید اطلاعات دقیق، به موقع و معتبر درباره سیاست خارجی و مواضع بین‌المللی خود ارائه کنند.

دولت آمریکا می‌گوید از آزادی کشتیرانی دفاع می‌کند، در حالی که حکومت ایران اقدامات خود را دفاع مشروع می‌خواند. پیروزی در این نبرد روایت‌ها تا چه اندازه اهمیت دارد؟

به نظر من موضوع فقط یک نبرد تبلیغاتی یا رسانه‌ای نیست. در سال ۲۰۲۶ بیش از هر زمان دیگری، حقیقت اهمیت دارد. واقعیت‌ها اهمیت دارند.

برای آمریکا، یا هر کشور دیگری، تضمین آزادی روزنامه‌نگاری و آزادی خبرنگاران برای انتشار واقعیت‌های دقیق و پاسخگو نگه داشتن دولت‌ها کاملاً حیاتی است. این موضوع فقط درباره ایران صدق نمی‌کند، بلکه در همه کشورها اهمیت دارد.

بنابراین، مسئله بیش از آن که شکل دادن به افکار عمومی باشد، این است که شهروندان با دسترسی به منابع خبری معتبر بتوانند تصمیم‌های آگاهانه بگیرند.

اگر به داخل ایران نگاه کنیم، ارزیابی شما از نحوه رفتار حکومت با مردم چیست؟ آیا حاکمیت بیش از گذشته آماده تشدید سرکوب داخلی شده است؟

در این مرحله باید به یاد داشته باشیم که حکومت در تاروپود زندگی روزمره در ایران حضور دارد. در اقتصاد، نیروهای نظامی، سیاست، مذهب و مدیریت محلی نقش دارد.

” من دیپلماسی را به یک

رقص تشبیه می‌کنم. باید از

همان ابتدا روشن باشد که قرار

است درباره چه موضوعاتی

گفت‌وگو شود. این یعنی

وضعیت مردم ایران، آزادی

دسترسی به اطلاعات، حق

اعتراض و حقوق بشر همگی

باید بخشی از مذاکرات باشند.

با وجود آن که فرصت‌هایی برای مذاکره ایجاد شده و ایران دوباره به میز گفت‌وگو بازگشته، وضعیت هم‌چنان شکننده است. میزان کنترلی که حکومت بر زندگی روزمره مردم اعمال می‌کند، بسیار گسترده‌تر از آن است که بتوان آن را با چند جمله توصیف کرد؛ نه فقط بر جریان اطلاعات، بلکه تقریباً بر همه جنبه‌های زندگی اجتماعی.

نمی‌خواهم درباره سرانجام مذاکرات گمانه‌زنی کنم. اما اگر قرار است توجه‌ها بر جایی متمرکز شود، آن‌جا میز مذاکره است؛ جایی که باید هم به نگرانی‌های امنیتی درباره تنگه هرمز و متحدان ما در خلیج فارس پرداخته شود و هم، مهم‌تر از همه، به شرایطی که مردم ایران با

آن روبه‌رو هستند.

اگر روند دیپلماسی پیش برود، مذاکره‌کنندگان چگونه می‌توانند اطمینان حاصل کنند که گفت‌وگوها فقط به مسائل هسته‌ای و امنیتی محدود نشود و به بهبود زندگی روزمره و آینده مردم ایران نیز کمک کند؟

مذاکره‌کنندگان باید این موضوعات را نیز روی میز بگذارند. من دیپلماسی را به یک رقص تشبیه می‌کنم. باید از همان ابتدا روشن باشد که قرار است درباره چه موضوعاتی گفت‌وگو شود. این یعنی وضعیت مردم ایران، آزادی دسترسی به اطلاعات، حق اعتراض و حقوق بشر همگی باید بخشی از مذاکرات باشند.

مذاکره کار آسانی نیست؛ فرآیندی زمان‌بر، دشوار و نیازمند دقت فراوان است. به همین دلیل است که کارشناسان در مذاکرات حضور دارند.

با پیشرفت این روند، مسائل امنیت ملی مانند تنگه هرمز، برنامه هسته‌ای، برنامه موشک‌های بالستیک و برنامه پهپادی ایران همگی اهمیت دارند. اما اگر قرار است تغییری پایدار در ایران شکل بگیرد، این تغییر باید از مردم آغاز شود.

متن این گفت‌وگو به منظور اختصار و شفافیت ویرایش شده است.

این مطلب بخشی از:

فراتر از خبر

ایران و آمریکا

بایگانی

ایران